

дотримуватися всі банківські установи, згідно «Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні». Дані показники включають нормативи капіталу, ліквідності, кредитного ризику, інвестування [3].

Окрім нормативних показників, Національний банк України вводить ліміти відкритої валютної позиції – кількісне обмеження у відсотках щоденної величини валютних позицій, а саме: загальної або довгої чи короткої валютної позиції в іноземних валютах та банківських металах [3].

Валютні ліміти допоможуть забезпечити стабільність на валютному ринку країни та зменшити на нього негативний вплив, який виникає внаслідок операцій з купівлі або продажу іноземної валюти чи банківських металів.

Паралельно банківські установи можуть самі впроваджувати певні методи для зниження банківського ризику. Прикладом може слугувати скоринг як метод зниження кредитного ризику банку.

Під скорингом розуміють математичну або статистичну модель, яка є фундаментом для визначення величини ймовірності того, що кожний окремий позичальник поверне отримані грошові кошти в зазначений термін. Модель створюють на основі кредитної історії даного позичальника, наявність якої дає можливість більш точно визначити ймовірність.

Скорингова система є досить зручною та допомагає банку оцінити кредитоспроможність його клієнтів. Використовуючи її банківська установа може підвищити швидкість прийняття рішень стосовно кредитування, що є досить вагомою позитивною якістю, та оцінити якісні показники кредитоспроможності.

Найголовнішою перевагою скорингу можна зазначити можливість знизити частоту неповернення кредиту. Окрім цього, до переваг можна віднести швидкість і об'єктивність ухвалення рішень, ефективність управління кредитним портфелем, відсутність необхідності спеціальної підготовки кадрів для його ефективного використання [4].

Отже, методи зниження банківського ризику є актуальним питанням для функціонуючих банківських установ. Національний банк України безперервно здійснює контроль за їх діяльністю та вводить різні нормативи, ліміти, коефіцієнти аби зменшити можливість виникнення ризиків в даній сфері. Одночасно з цим кожний банк зацікавлений в ефективності своєї діяльності, а головне в отриманні прибутку, застосовує різні особисті підходи до їх уникнення, такі як: скоринг, диверсифікація, дієвий контроль, підвищення кваліфікації працівників банківської установи, раціональна управлінська структура банку та ін.

Список використаної літератури:

1. Бондаренко Л. А. Ризик-менеджмент кредитної діяльності комерційного банку : автореф. дис. на здобуття наук. ступ. к.е.н.: спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / Л. А. Бондаренко. – К. : КНЕУ, 2007. – 23с.
2. Методичні вказівки з інспектування банків «Система оцінки ризиків», затверджені постановою Правління Національного банку України від 15.03.2004 № 104.
3. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні // Постанова Правління Національного банку України від 28 серпня 2001 року №368 (Із змінами і доповненнями, внесеними постановами Правління Національного банку України станом від 25.02.2019 року №43)
4. Бучко І. Є. Скоринг як метод зниження кредитного ризику банку / І. Є. Бучко // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. - 2013. - № 2. - С. 178-182.

Науковий керівник: доцент кафедри моделювання економіки і бізнесу, к.т.н., доцент Гадецька З. М.

Т. М. Чупилка

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

СТАН ТОРГІВЕЛЬНИХ ВІДНОСИН УКРАЇНИ З ЄС

Зовнішньоторговельна діяльність є важливою складовою товарного обігу, зовнішньоекономічної діяльності, економічної та зовнішньої безпеки держави. Основним напрямом ведення Україною зовнішньоекономічної діяльності є її розвиток та покращення

торговельних відносин з країнами ЄС. Для товаровиробників відкриття доступу до зовнішніх ринків ЄС зможе компенсувати негативні риси стрімкого падіння купівельної спроможності населення всередині країни, а в подальшому розширення українського експорту товарів на ринок західної Європи може стати одним із передових критеріїв швидкого підвищення ВВП у нашій державі [1].

Вагомим кроком на шляху подальшої інтеграції України до ЄС стало впровадження з 1 січня 2016 р. зони вільної торгівлі з ЄС. Проте, експерти зазначають, що перші результати функціонування всеосяжної зони вільної торгівлі з ЄС для України виявились неоднозначними. З одного боку, вага та роль ЄС як одного із головних зовнішньоторговельних партнерів України значно посилилась. З іншого боку – окреслились низькі можливості диверсифікації національного експорту на ринках країн Євросоюзу. Так, за 2018 рік обсяги торгівлі України з європейськими країнами склали 44,446 млрд доларів, що на 12% більше, ніж у 2017 році (39,569 млрд доларів).

В свою чергу, експорт товарів з України в країни ЄС за 2018 рік зріс на 15%, до 20,153 млрд. доларів, імпорт – на 10%, до 24,294 млрд доларів. Від'ємне сальдо за 2018 рік зменшилося і становить 4,140 млрд доларів (у 2017 році – 4,601 млрд. доларів). Крім того, частка у зовнішній торгівлі України країн ЄС у 2018 році склала 42,6% (у 2017 році – також 42,6%) [2].

Таким чином, вже відчутні перші результати дії режиму вільної торгівлі України з ЄС. Дані основних макроекономічних показників свідчать про позитивну динаміку європейського напрямку зовнішньої торгівлі України. Частка країн ЄС в структурі українського експорту продовжила зростати й сягнула 42%, що робить ринок ЄС одним із основних споживачів українських товарів.

Серед найбільших імпортерів товарів були Німеччина (18,7% від загального імпорту), Нідерланди (14,8%) та Великобританія (13,5%). Варто зазначити, що на протязі останніх 3-х років залишається незмінним переважання у структурі українського товарного експорту сировини та продукції низькоступеневої обробки. Головними категоріями українського сировинного експорту у 2018 році були: чорні метали – 22% від загального експорту, зернові культури – 14%, олії рослинні – 9% [2].

Проте питома вага продукції з високим вмістом доданої вартості в експорті України залишається ще досить низькою. Отже, на базі проведеного аналізу можна побачити що, торговельно-економічні зв'язки та між Україною та ЄС свідчать про неналежне використання в них наявного потенціалу. Поряд з цим існують інші важливі проблеми, що сповільнюють розвиток цих партнерських відносин. Актуальні вони стали після того, як відбулось розширення членства в Європейському союзі, що поширив єдиний режим торгівлі на всіх нових його членів. В свою чергу, це породжує нові запитання які слід розглянути найближчим часом, зокрема це підняття торговельно-економічних відносин України і ЄС на новий вищий рівень. Найбільшою загрозою ще досі залишається неналежний рівень технологічності експорту. Більшу частку все ще займають сировинні товари. Звідси виникає нестабільність експорту, адже ринки сировини ще досить нестабільні за цінами. Саме тому як наслідок виникає потенційно легша заміна їх на продукцію третіх країн [3].

Загалом, економічна інтеграція може надати значний стимул для розвитку продуктивних сил та модифікації виробничих відносин всередині нашої країни. Однак слід чітко пам'ятати, що інтеграція не в змозі замінити здорову економічну політику держави, спрямовану на розбудову внутрішнього ринку та накопичення внутрішніх заощаджень, а також підвищення рівня національної конкурентоспроможності та активізацію інвестиційно-інноваційної діяльності і впровадження ефективних національних компаній. Таким чином, слід продовжувати активно розвивати зв'язки з ЄС та підтримувати національних товаровиробників, вводити різноманітні засоби стимулювання активного експорту української продукції на ринки країн ЄС.

Список використаної літератури:

1. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://me.kmu.gov.ua/>.
2. Стан зовнішньоекономічних відносин із країнами Європейського Союзу у 2018 році. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Економічна безпека України в умовах гібридної агресії: аналіт. доп. / Я.Б. Базиліук, С.В. Давиденко, Д.Ю. Венцовський та ін. – К.: НІСД, 2017. – 84с. – (Сер. «Економіка», вип. 25).

Науковий керівник: старший викладач кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, к.е.н. Денисенко В. О.

А. Ю. Шматко

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ КРАЇН ЄС ЗА ДОПОМОГОЮ МІНІМАЛЬНИХ ОСТІВНИХ ДЕРЕВ

На сьогоднішній день торгівля між країнами є невід’ємною частиною міжнародних економічних відносин. У країн, які мають суттєві надходження від зовнішньої торгівлі формуються умови для наповнення державного бюджету і, як наслідок, можливості для підвищення темпів економічного зростання.

Метою цього дослідження є застосування методу мінімальних остівних дерев для визначення найпотужніших експортерів та імпортерів серед країн ЄС за інтенсивністю торгівельних відносин.

Застосуванням методів кластеризації при дослідженні соціально-економічних процесів займалися такі вчені: М. С. Безруков, Ю. Ю. Гусєва, А. В. Коваленко, О. М. Ляшенко та інші.

За допомогою теорії мінімальних остівних дерев охарактеризуємо динаміку експорту та імпорту між країнами ЄС, визначимо подібність, чи відмінність динаміки їх показників. Виявимо серед них лідерів та аутсайдерів за рівнем розвитку торговельної діяльності.

Якщо на дереві дві довільні країни з’єднані ребрами, то це означає, що між ними існують тісні економічні зв’язки, причому коли деяка вершина має велику кількість зв’язків, то вона є свого роду концентратором і має важливий економічний вплив на приєднані до неї країни [1].

Використовуючи статистичні дані Eurostat [2] та програмний продукт MATLABнами було побудовано мінімальне остівне дерево країн ЄС за обсягами експорту та імпорту з січня 2014 року по вересень 2018 року.

